

VIEŠOJO IR PRIVATAUS SUBJEKTŲ PARTNERYSTĖS AKTUALIJOS

2020 m. spalio 22 d.
Vilnius

VšĮ Centrinė projektų valdymo agentūra

PPP LIETUVA
CENTRINĖ PROJEKTŲ
VALDymo AGENTŪRA

MOKYMŲ DARBOTVARKĖ

09.00 – 10.00	Kaip atskirti VPSP formas. VPSP teisinio reglamentavimo pokyčiai. Teismų praktika.
	VPSP identifikavimas. Skirtumai ir panašumai tarp valdžios ir privataus subjektų partnerystės (VŽPP) ir koncesijos. Kaip keitėsi VPSP teisinis reglamentavimas Lietuvoje nuo 2018 m. Lietuvos ir Europos Sąjungos teismų sprendimų apžvalga. VPSP statistika Lietuvoje.
10.00 – 10.30	Europos Sąjungos statistikos tarnybos (Eurostato) reikalavimai VPSP sutartims.
10.30 – 10.45	Pertrauka
10.45 – 11.30	VPSP procedūra nuo A iki Z
	VPSP procesas, dažniausiai daromos klaidos rengiant partnerystės klausimyną, investicinį projektą bei veiksmų planą.
11.30– 12.00	Praktinės užduotys
12.00 – 12.45	Pertrauka
12.45 – 13.45	Privataus subjekto atrankos dokumentų rengimas ir atrankos vykdymas nuo A iki Z. Standartiniai dokumentai
13.45– 14.15	VPSP sutarties įsigaliojimo visa apimtimi etapas (finansinis užbaigimas)
14.15 – 14.30	Mokymų apibendrinimas

Kaip atskirti VPSP formas. VPSP teisinio reglamentavimo pokyčiai. Teismų praktika.

Iššūkis valstybei / savivaldybei

Kaip surasti daugiau išteklių infrastruktūros plėtrai ir sumažinti jos funkcionavimo bei palaikymo išlaidas, nes:

**Viešasis sektorius
disponuoja ribotais
ištekliais**

**Nusidėvėjusios
infrastruktūros palaikymas
brangiai kainuoja**

**Sudėtinga rasti
finansavimą naujiems
infrastruktūros projektams**

Problemų sprendimo būdai / finansavimas

Valstybės / savivaldybės biudžeto lėšos – ribotos galimybės

ES investiciniai fondai – ribotos galimybės

Skolinimasis – ribotos galimybės; biudžeto deficito didinimas

Vieša ir privati partnerystė – ilga ir „brangi“ kelionė į „Marsą“

Nieko nedaryti – visuomenės nepasitenkinimas; grėsmė, kad neperrinks kitai kadencijai

VPSP požymiai

**Reikalingas valstybės /
savivaldybės turtas (žemė,
pastatai)**

1

**Planuojamo bendradarbiavimo
ilgalaikiškumas**

**Planuojamų perduoti paslaugų
kompleksiškumas**

Projektavimas, statyba, priežiūra ir kt. paslaugos

2

3

Poreikis investuoti į infrastruktūrą

Rizikos perdavimas privačiam subjektui
Statybos, tinkamumo, paklausos rizikos

4

5

Privataus subjekto pajamos
Viešojo subjekto ir /ar vartotojų mokėjimai

VPSP formos Lietuvoje

Sutartinė partnerystė

- ✓ Sutartiniai santykiai
- ✓ Rizika perduodama šaliai, geriau suvaldančiai riziką
- ✓ Viešasis subjektas nedalyvauja SPV priimamuose sprendimuose, o veiklą kontroliuoja pagal partnerystės sutartį

Institucinė partnerystė

- ✓ Viešasis subjektas su privačiu steigia juridinį asmenį
- ✓ Rizika paskirstoma proporcingai turimų akcijų kiekiui
- ✓ Akcininkų santykiai reglamentuojami teisės aktais ir Viešasis sektorius aktyviai dalyvauja priimant sprendimus

Teisinės prielaidos VPSP

Savininkas

Ar turi teisę įgyvendinti VPSP?

Funkcija

Ar teisės aktais priskirta funkcija?

Forma

Institucinė ar sutartinė VPSP? VŽPP ar koncesija?

Apribojimai

Ar teisės aktai nustato apribojimus?

Atranka

Koks atrankos būdas? Konkursas / dialogas / derybos?

VPSP būdai (formos) yra tik du:

VŽPP (angl. PFI)

1. Užsakovas ir pagrindinis mokėtojas – viešasis subjektas. Paslauga vartotojams teikiama nemokamai (moka visi mokesčių mokėtojai).
2. Privataus subjekto atranka vykdoma pagal Viešųjų pirkimų įstatymą (ES Pirkimų direktyva) arba VPGSĮ (Pirkimų gynybos ir saugumo srityje direktyva).
3. Privačiam subjektui siekiama perduoti statybos ir tinkamumo rizika. Paklausos rizika lieka viešajam subjektui. Sutartys dažniau balansinės.
4. Sutarties terminas –turto gyvavimo ciklas, max. iki 25 m.
5. Turtas (išskyrus žemė) privačiam subjektui perduodamas pagal panaudą arba patikėjimo teise. Naujai sukurtas turtas perduodamas viešajam subjektui. Žemė išnuomojama.
6. Pagrindinis arba vienintelis mokėtojas – viešasis subjektas.

Koncesija

1. Užsakovas – viešasis subjektas, mokėtojas – paslaugos gavėjai (galutiniai vartotojai).
2. Privataus subjekto atranka vykdoma pagal Koncesijų įstatymą (ES Koncesijų direktyva).
3. Privačiam subjektui siekiama perduoti statybos, tinkamumo ir paklausos riziką. Dalį paklausos rizikos gali pasiimti viešasis subjektas. Sutartys dažniau nebalansinės.
4. Sutarties terminas – ne ilgiau, kaip investicijų atsipirkimo laikas.
5. Turtas perduodamas patikėjimo, nuomos, panaudos teise. Naujai sukurtas turtas gali likti privataus subjekto nuosavybėje. Žemė išnuomojama, galima subnuoma.
6. Mokestis gali būti mokamas tiek koncesininkui, tiek viešajam subjektui, priklausomai nuo projekto atsiperkamumo ir viešojo sektoriaus prisiimtų rizikos.

Kitokios formos sutartys – „NE“ VPSP

1

Investicijų sutartis

(nereikia valstybės / savivaldybės turto;
gamyba / pramonė)

4

Lizingo sutartis

(Viešojoje teisėje leidžiama tik prekėms)

2

Turto mainų sutartis

(Viešojoje teisėje neregamentuojama,
todėl negali būti taikoma)

5

Jungtinės veiklos sutartis

(Atitinka VPSP, kurią reglamentuoja
Investicijų, Koncesijų ir Disponavimo
įstatymai)

3

Turto nuomos sutartis

(Planuojamas naujas Disponavimo
įstatymo pakeitimas – savivaldybėms
bus leidžiama tik iki 10 m.)

6

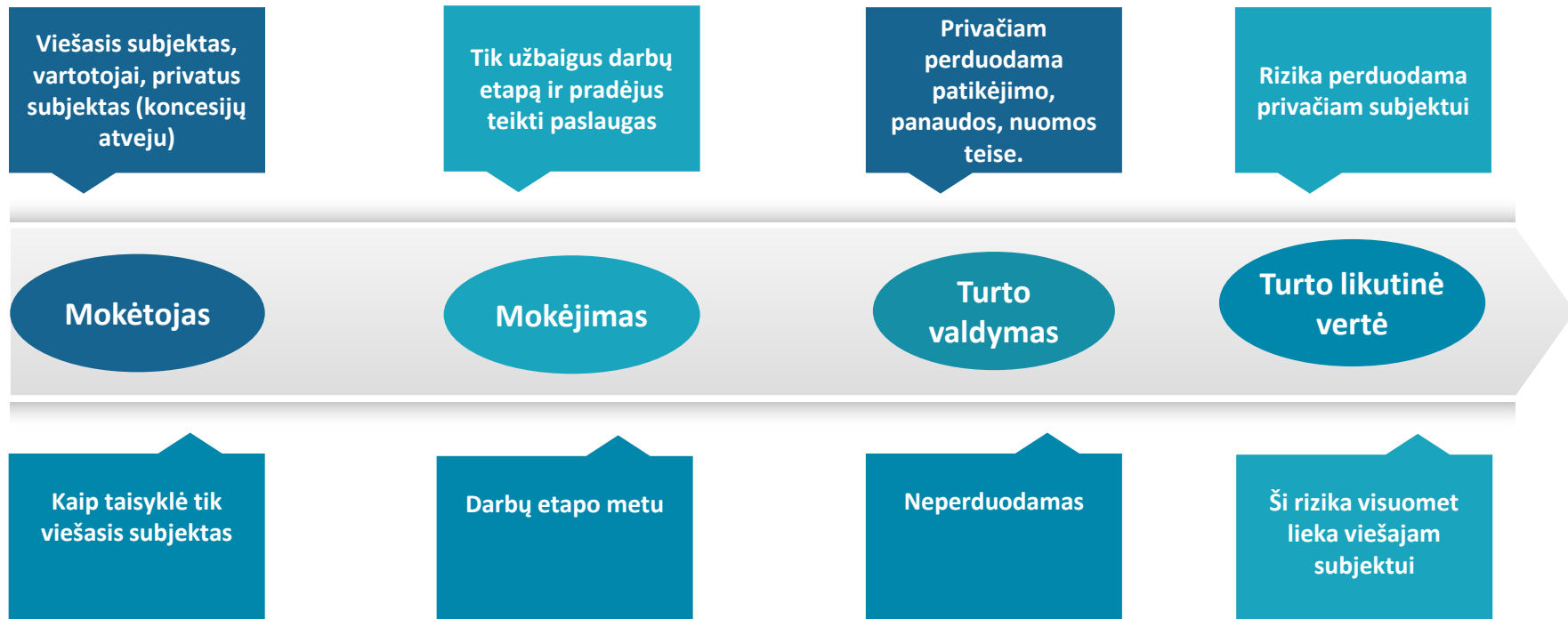
Tradiciniai viešieji pirkimai – darbai + paslaugos

(Viešojoje teisėje nėra aiškiai atskirta kada
VŽPP, o kada tradicinis viešasis pirkimas)

VPSP ar tradicinis pirkimas?

VPSP ar tradicinis pirkimas?

VPSP statistika Lietuvoje

Savivaldybių šiuo metu rengiami VPSP projektai

2 gatvių apšvietimo projektai

- Kauno rajono sav. – VŽPP
- Visagino sav. – VŽPP

3 mokyklų rekonstrukcijos / statybos projektai

- Ukmergės raj. sav. - VŽPP
- Vilniaus m. sav. – VŽPP – mokyklų VPSP programa
- Klaipėdos raj. Sendvario daugiafunkcis kompleksas - VŽPP

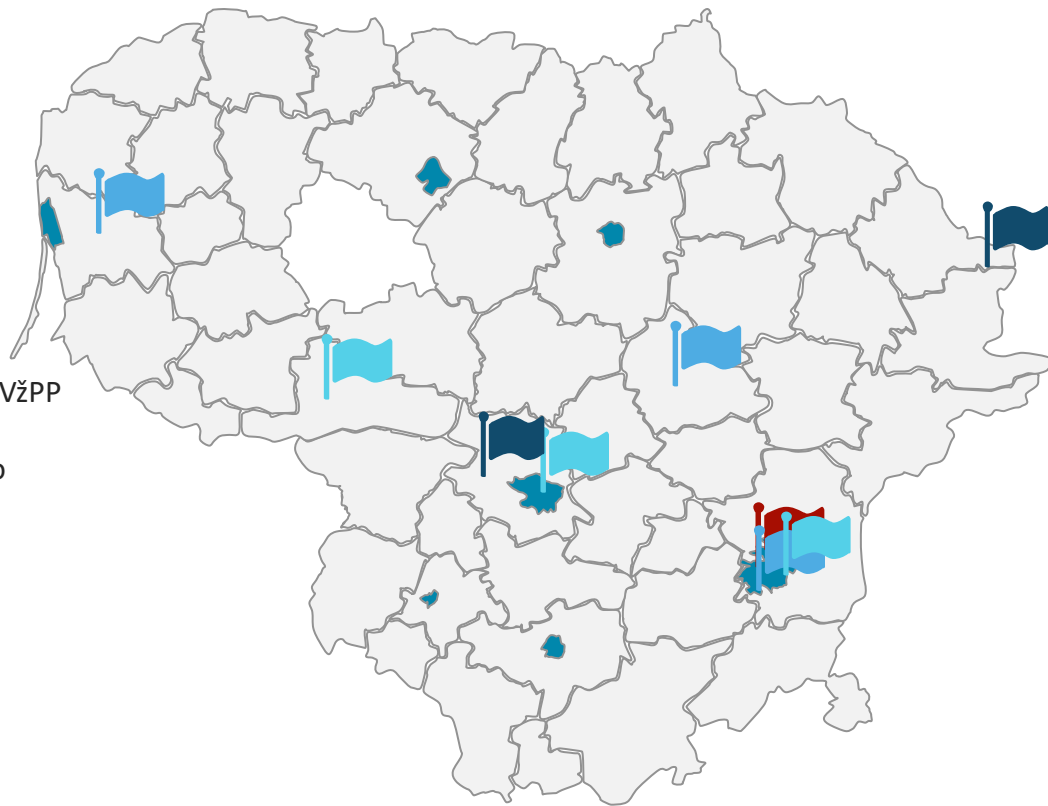
3 sporto / laisvalaikio / turizmo projektai

- Kauno sporto Halės ir S. Dariaus ir S. Girėno stadiono valdymas
- Vilniaus m. Lazdynų baseinas – koncesija
- Jurbarko raj. sav. Raudonės pilis - koncesija

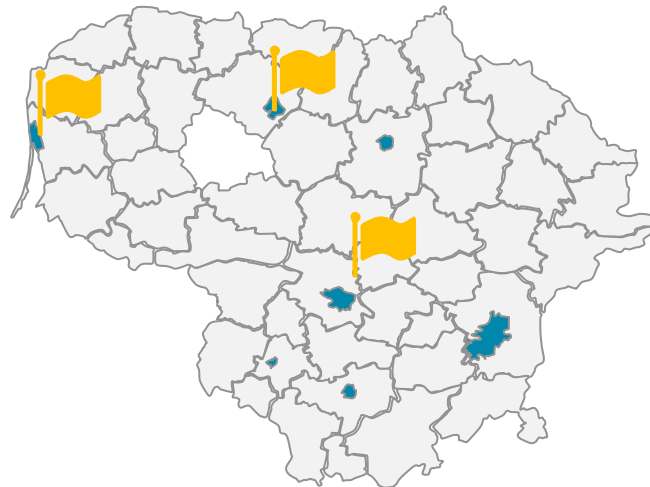
1 transporto projektas

- Antakalnio ligoninės parkingas – koncesija

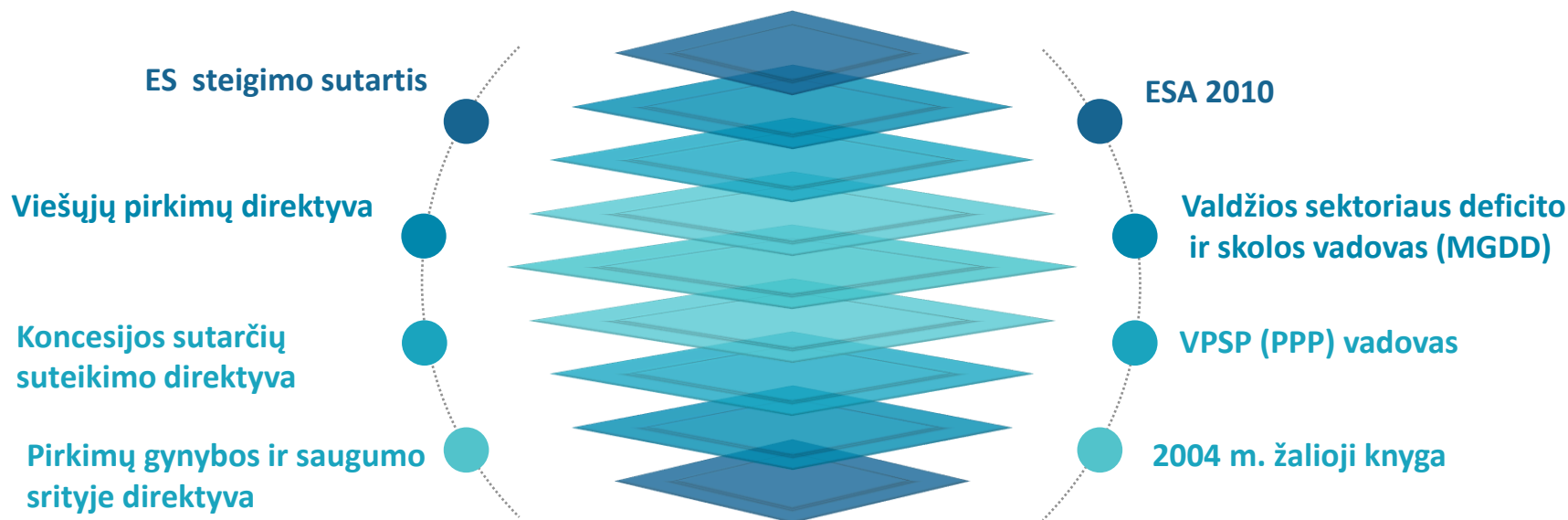
Valstybės rengiami VPSP projektai

Projekto pavadinimas	Projektą įgyvendinanti institucija	VPSP projekto būseną		
		Įgyvendinama sutartis	Vykdoma atranka	Rengiami dokumentai
Šiaulių komisariato projektas	Policijos departamentas			Priimtas Vyriausybės sprendimas
Techninių sporto šakų komplekso „Nemuno žiedas“ projektas	Lietuvos sporto centras			Laukiama Vyriausybės sprendimo
Klaipėdos Universiteto sporto infrastruktūros sukūrimo projektas	Klaipėdos Universitetas			Rengiamas investicijų projektas

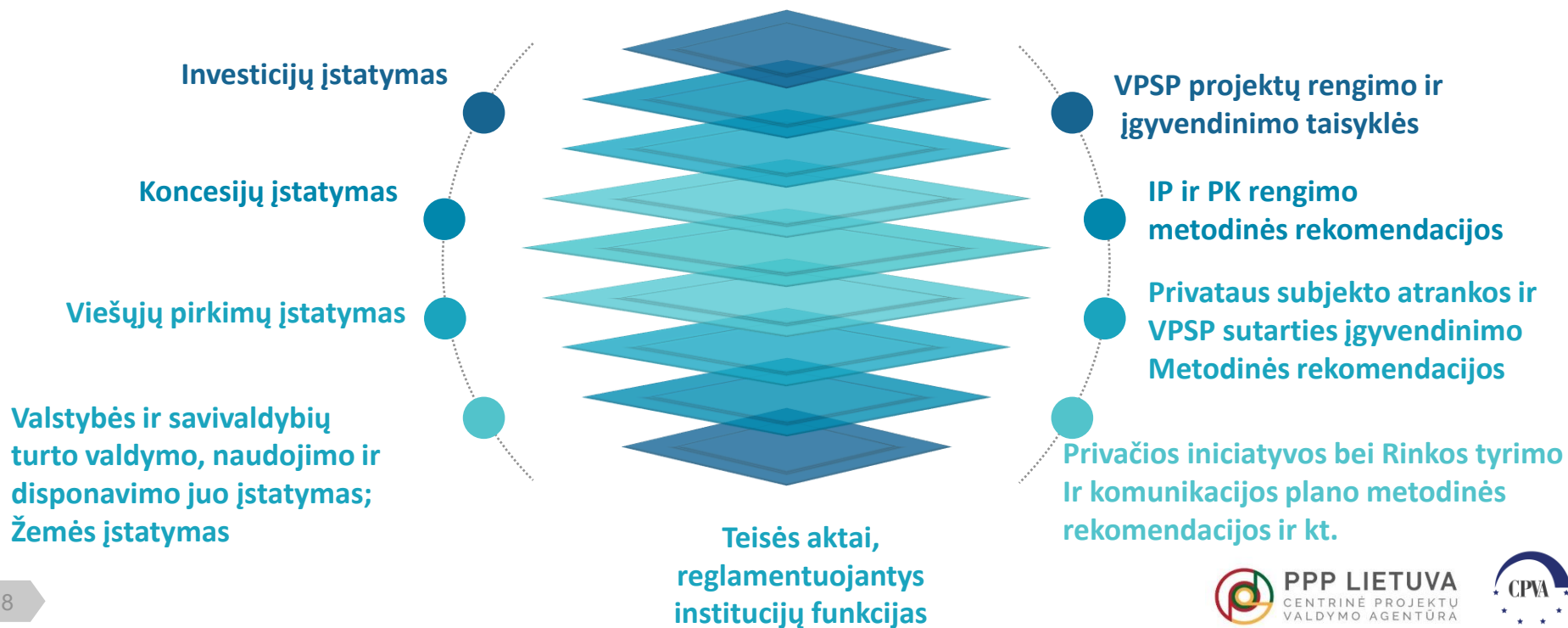

VPSP teisinis reglamentavimas. Teismų praktika

VPSP teisinė bazė (ES)

VPSP teisinė bazė (Lietuvos)

Ką reikia žinoti apie naują
koncesijų suteikimo
reglamentavimą

✓ Koncesijos apibrėžimas

Koncesija – suteikiančiosios institucijos koncesininkui suteikiamas leidimas vykdyti ūkinę komercinę veiklą, apimančia paslaugų teikimą ir (ar) darbų vykdymą, ir (ar) viešųjų paslaugų teikimą, kai koncesininkas prisiima visą ar didžiąją dalį su tokia veikla susijusios rizikos, o jo atlygį sudaro:

- 1) tik teisės užsiimti atitinkama veikla suteikimas ir pajamos iš tokios veiklos **arba**
- 2) teisės suteikimas ir pajamos iš tokios veiklos kartu su suteikiančiosios institucijos mokamu atlygiu, priklausomai nuo jos prisiimtą rizikos.

Pagal rūšis

Paslaugų koncesija	Koncesija, kurios dalykas yra leidimas vykdyti ūkinę komercinę veiklą ir (ar) teikti viešąsias paslaugas, organizuoti veiklos ar paslaugų teikimą
Darbų koncesija	Koncesija, kurios dalykas yra leidimas vykdyti darbus ir eksploatuoti darbų rezultatus
Mišrioji koncesija / mišrioji sutartis	1. Koncesijos, kurių dalykas yra tiek darbai, tiek paslaugos, suteikiamos pagal tai koncesijos rūšiai, kuriai priskiriamas pagrindinis atitinkamos sutarties dalykas, taikytinas nuostatas. Mišriųjų koncesijų atveju pagrindinis dalykas nustatomas atsižvelgiant į tai, kuri iš atitinkamų paslaugų numatomų verčių yra didesnė. 2. Kai sutarties dalykas yra koncesija ir viešieji pirkimai (įskaitant pirkimus gynybos ir saugumo srityje) – taikomas VPĮ arba VPAGSSI.

Suteikiančioji institucija

Projekte gali būti viena arba daugiau suteikiančiųjų institucijų

01

Valstybės / savivaldybės institucija

Juridinis asmuo, kurio visa ar dalis veiklos nekomercinio / nepramoninio pobūdžio ir atitinka bent vieną iš KĮ 15 str. 1 d. 2 p. nurodytų sąlygų

02

03

1 arba 2 punkte nurodytų asmenų susivienijimas

Juridinis asmuo, vykdomas vieną iš KĮ 2 priede nurodytų veiklų ir kuris yra kontroliuojamas 1, 2 arba 3 punkte nurodytų asmenų

04

05

Juridinis asmuo, turintis spec. ar išimtinę teisę vykdyti kuria nors KĮ 2 priede nurodytą veiklą
/išimties nurodytos 15 str. 1 d. 5 p./

PPP LIETUVA
CENTRINĖ PROJEKTŲ
VALDYMO AGENTŪRA

Ekonominės veiklos vykdytojas

Projekte gali būti vienas arba daugiau ekonominės veiklos vykdytojų

01

Fizinis asmuo

Juridinis asmuo (privatus ir / ar viešas)

02

03

1 arba 2 punkte nurodytų asmenų grupė
(konsorciumas)

Laikini juridinių asmenų susivienijimai

04

kurie rinkoje siūlo vykdyti darbus ir (ar) sukurti
darbą, tiekti prekes ar teikti paslaugas

PPP LIETUVA
CENTRINĖ PROJEKTŲ
VALDYMO AGENTŪRA

Ką reikia žinoti apie Vietos
savivaldos įstatymo 9-1 str.

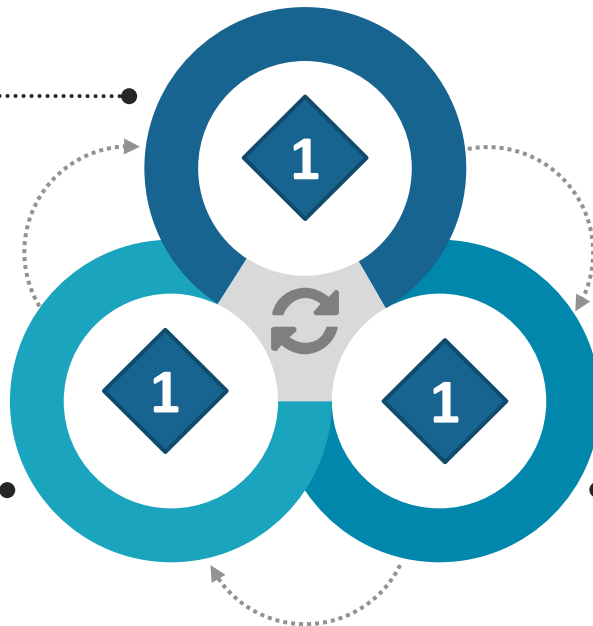

Vietos savivaldos įstatymo 9-1 str. taikymas

Konkurencijos įstatymo 4 str.

(Viešojo administravimo subjektams draudžiama priimti teisės aktus arba kitus sprendimus, kurie teikia privilegijas arba diskriminuoja atskirus ūkio subjektus ar jų grupes ir dėl kurių atsiranda ar gali atsirasti konkurencijos sąlygų skirtumų atitinkamoje rinkoje konkuruojantiems ūkio subjektams, išskyrus atvejus, kai skirtingų konkurencijos sąlygų neįmanoma išvengti vykdant Lietuvos Respublikos įstatymų reikalavimus)

Vietos savivaldos įstatymo 9-1 str.

Viešųjų pirkimų įstatymas –
vidaus sandoriai
Koncesijų įstatymas – **nėra**
išimties vidaus sandoriams

VSĮ 9-1 str. ir KĮ sąveika

Pasirinkta koncesijos procedūra
(esamoms ir / ar naujoms veikloms)

**STOP!!! Vidaus sandoriai
koncesijose negalimi**

Taip

Pasirašoma VPSP sutartis

Procedūra užbaigta
koncesininko atrinkimu

Taip

Ne

Dėl šilumos, atliekų tvarkymo, keleivių
vežimo, teritorijų ir gatvių priežiūros,
maitinimo paslaugų teikimo

Kreipiamasi į KT dėl
sutikimo pagal VSĮ 9-1
str.

Ne

Taip

Dėl naujų veiklų, išskyrus
nurodytas VSĮ 9 -1 str. 3 d.

PPP LIETUVA
CENTRINĖ PROJEKTŲ
VALDYMO AGENTŪRA

Naujų teisės aktų projektai

Kas bus keičiama Koncesijų įstatyme?

Įteisinami vidaus sandoriai

**Numatomos paprastesnės procedūros
supaprastintoms koncesijoms**

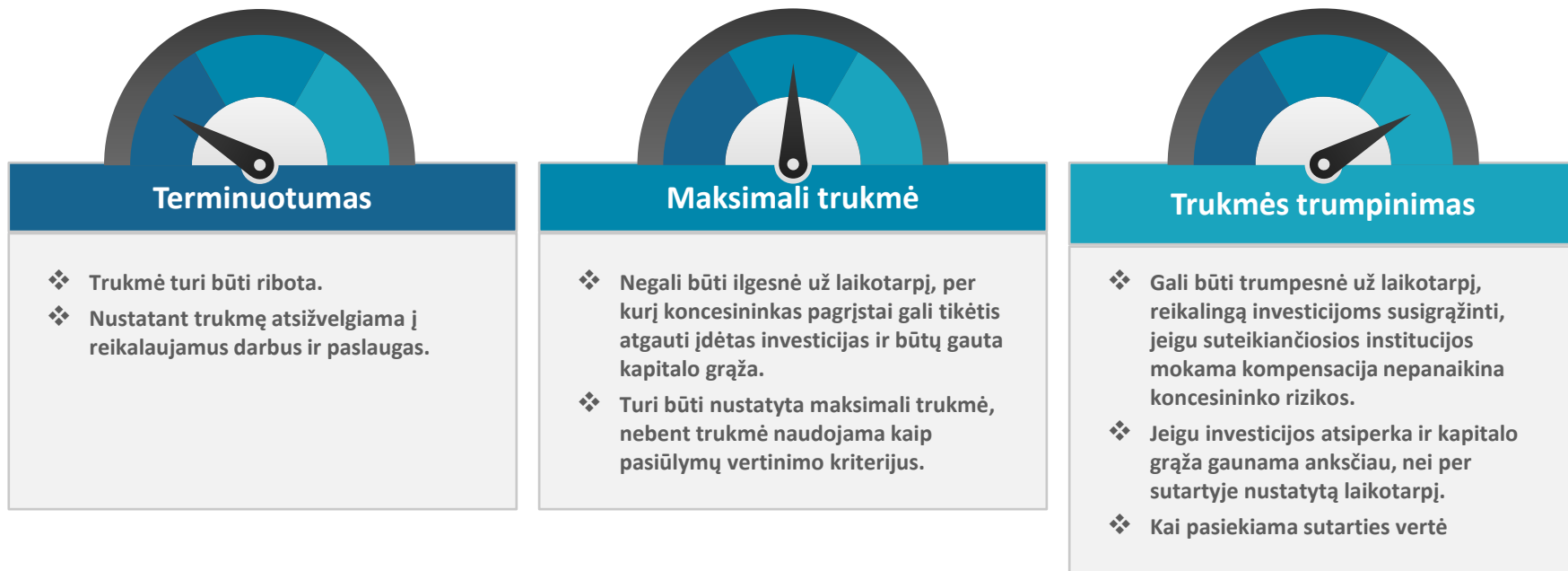
Išplečiami pašalinimo pagrindai

**Aiškiau reglamentuota koncesijos sutarties
pabaiga**

Koncesijos sutarties trukmė

Investicijos, į kurias atsižvelgiama apskaičiavimo tikslais, apima:
(i) pradines investicijas (ii) investicijas, padarytas koncesijos vykdymo metu.

ETT praktika

**Teisingumo Teismo 2019 m. rugsėjo 18 d. prejudicinis sprendimas
byloje Europos Komisija prieš Italiją C-526/17**

Savo ieškiniu Europos Komisija prašo pripažinti, kad Italijos Respublika, pratęsdama automagistralės A12 Livornas–Čivitavekija (Italija) koncesijos terminą nuo 2028 m. spalio 31 d. iki 2046 m. gruodžio 31 d., nepaskelbusi skelbimo apie konkursą pažeidė direktyvą.

Koncesijos sutartyje numatyta, kad koncesija baigs galioti praėjus trisdešimčiai metų nuo visos automagistralės eksploatavimo pradžios.

Koncesijos termino pakeitimas, kuris atliktas pagal 2009 m. bendrąją sutartį pratęsiant šį terminą iki 2046 m. gruodžio 31 d., suteikia SAT daug papildomo laiko atkarpos eksploatavimui užtikrinti ir kad šio koncesininko atlygis, o šį jis gauna eksploatuodamas šią atkarpą, gerokai padidėja.

Taigi pratęsiant koncesijos trukmę nuo 2028 m. iki 2046 m., buvo pažeistas Direktyvos 2004/18 2 straipsnyje numatytas vienodo požiūrio reikalavimas ir šios direktyvos 58 straipsnyje nustatyta pareiga paskelbti skelbimą apie konkursą.

Teisingumo Teismo 2016 m. liepos 14 d. prejudicinis sprendimas
byloje Promoimpresa Srl vs Consorzio dei comuni della Sponda Bresciana del Lago di Garda e del Lago di Idro,
Regione Lombardia ir Mario Melis ir kt. vs Comune di Loiri Porto San Paolo, Provincia di Olbia Tempio

C-458/14 ir C-67/15 Italija

2006 m. suteikiančioji institucija suteikė Promoimpresa koncesiją eksploatuoti Gardos ežero pakrantėje esantį valstybei priklausančią žemės plotą ir įrengti jame kioską, stoginę, maudyklą, krantinę ir tiltelį. Koncesijos sutartyje buvo nustatyta, kad jos galiojimas baigiasi 2010 m. gruodžio 31 d. ir ji nustoja galioti savaime, nereikalingas įspėjimas, ir koncesinininkas negali toliau naudotis koncesija. Promoimpresa pateikė prašymą atnaujinti jos turimą koncesiją, tačiau suteikiančioji institucija šį prašymą atmetė, nes nauja koncesija gaunama ne tiesiog pateikus prašymą atnaujinti, o tik per viešą konkurso procedūrą ir koncesija, kurios galiojimas baigėsi, galiojo tik penkerius metus ir negalėjo būti atnaujinta automatiškai.

„<...> pažymėtina, kad pagal šios nuostatos 1 dalį tais atvejais, kai išduodamų leidimų skaičius yra ribotas dėl gamtinių išteklių stokos, potencialiems kandidatams taikoma nešališka ir skaidri atrankos procedūra, visų pirma tinkamai paskelbiant apie tokią procedūrą.“

„Dėl leidimų ekonominiais tikslais eksploatuoti valstybei priklausančias jūros ir ežerų pakrantes automatinio pratęsimo atrankos procedūra neįmanoma. Kartu pažymėta, kad Direktyvos 2006/123 12 straipsnio 3 dalies, pagal kurią numatyta, jog nustatydamos atrankos procedūros taisyklės valstybės narės gali atsižvelgti į aspektus, susijusius su svarbiais visuomenės interesais, negalima aiškinti taip, kad pagal ją galima pateisinti automatinį leidimų pratęsimą, nors išduodant šiuos leidimus pirmą kartą nebuvo vykdoma šio straipsnio 1 dalyje nurodyta atrankos procedūra“.

Eurostato reikalavimai VPSP sutartims

Eurostato parengtas „Vyriausybės deficito ir skolos vadovas“ (MGDD)

<https://www.ppplietuva.lt/lt/teises-aktai?page=3>

Eurostato ir EPEC parengtas „VPSP statistinio vertinimo vadovas“

<https://www.ppplietuva.lt/lt/teises-aktai?page=1>

Eurostato ir EPEC parengtas „Energetinio efektyvumo sandorių statistinio vertinimo vadovas“

<https://www.ppplietuva.lt/lt/teises-aktai?page=1>

Eurostato sutarties vertinimo patikros lentelė

Microsoft Word
Document

VPSP sutarties įtaka skolai ir deficitui

Jei VPSP atveju privačiam partneriui perduodama didžioji dalis rizikų, tai yra:

Viešojo sektoriaus įsipareigojimai (turtas) gali būti klasifikuojami „už balanso“*

* Yra dar papildomų vertinamų aspektų: išankstiniai mokėjimai, turto likutinė vertė, mokėjimo mechanizmas

EUROSTAT reikalavimai VŽPP projektams

1

Valdžios subjektas – **TIK**
valdžios sektoriui priskirtas
subjektas

2

Privatus subjektas – **NE**
valdžios sektoriui
priskirtinas juridinis asmuo

3

Privataus subjekto pajamos
– **daugiau** kaip 50 proc. iš VS

4

PS perduodamas turtas.
Perduodamų darbų pobūdis ir
apimtis (**daugiau, kaip 50 proc.**
pradinės turto vertės)

5

Turto ekonominio tarnavimo laikas –
ilgiau nei sutarties terminas;
sutarties terminas – **ne mažiau** kaip
10 m.

6

Privalomos perduodamos paslaugos
– turto priežiūra; **antrinės** paslaugos
(valymas, šiukšlių išvežimas ir pan.)

EUROSTAT reikalavimai koncesijų projektams

1

Privataus subjekto pajamos
– **daugiau** kaip 50 proc. iš
vartotojų

4

Gali būti nustatyti PS mokėjimai
VS (traktuojama kaip nuomos
mokestis)

2

Privatus subjektas – **NE**
valdžios sektoriui
priskirtinas juridinis asmuo

5

Sutarties terminas – **iki šiol nėra**
apsispręsta kaip skaičiuoti

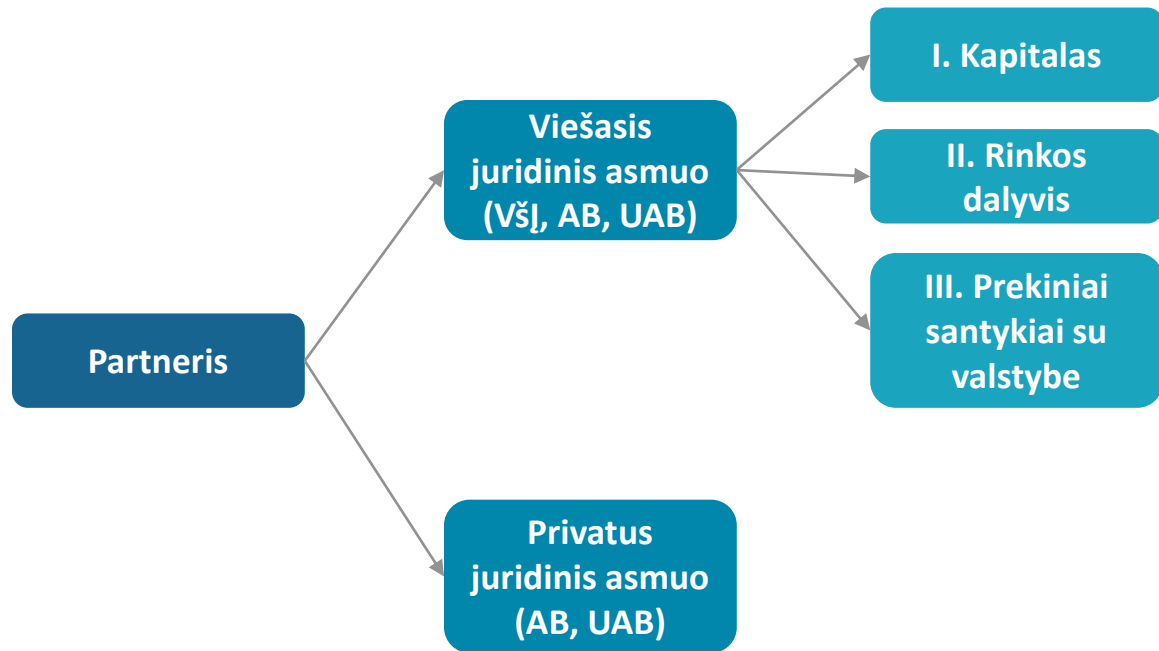
3

PS gali būti perduodamas jau
sukurtas turtas (netaikoma 51
proc. taisyklė).

6

VS negali garantuoti minimalių
pajamų

Kas gali būti privačiu subjektu?

I. 1.1. Valstybė / savivaldybė tiesiogiai arba netiesiogiai turi mažiau kaip 50 proc. akcijų.

1.2. Neturi veto teisės, auksinės akcijos teisės.

1.3. Neturi teisės rinkti, atšaukti valdybos narių.

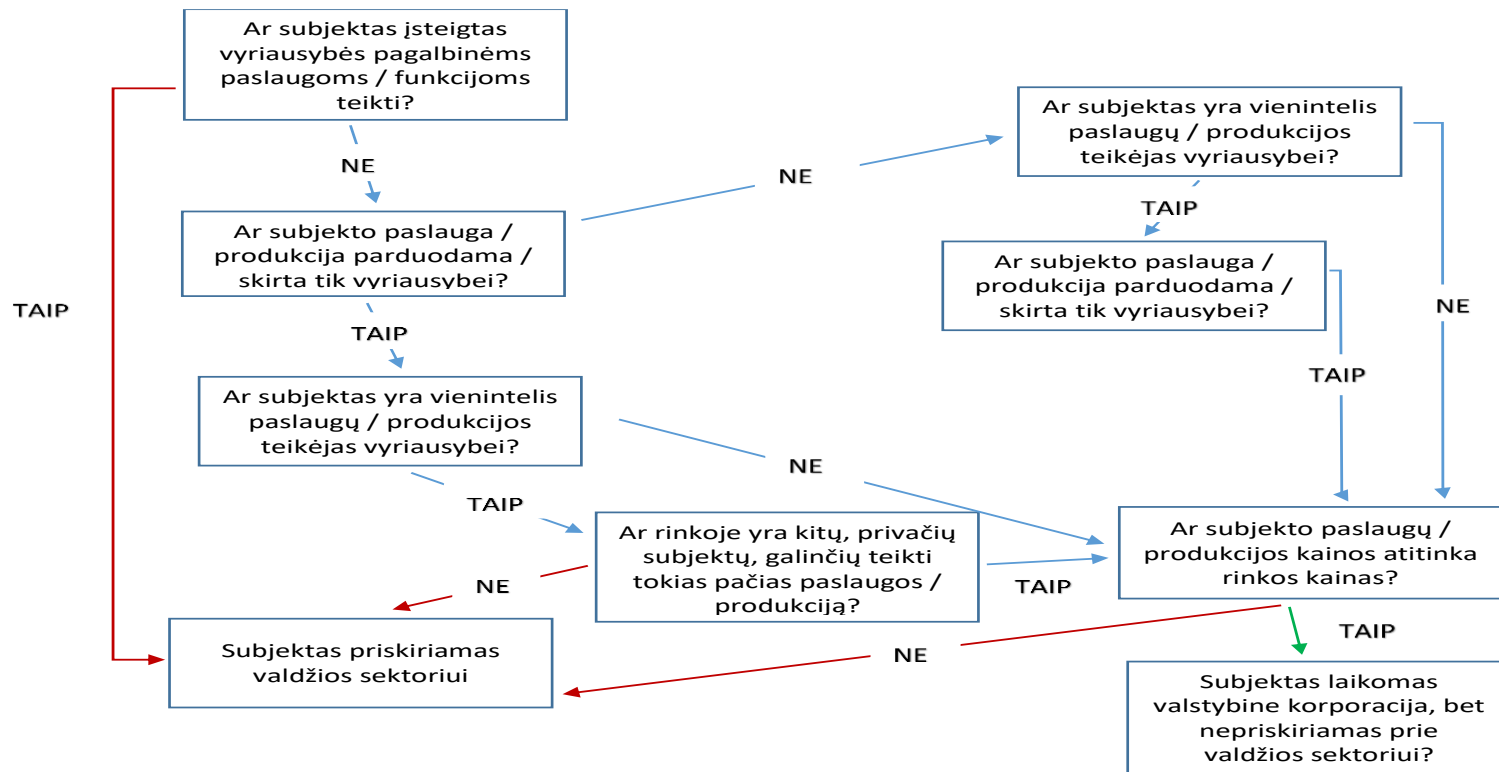
2.1. Veikia, kaip rinkos dalyvis ir pajamų iš rinkos gauna daugiau, kaip 50 proc.

2.2. Pagrindinės paslaugos / produktai nėra teikiamas išskirtinai vyriausybei / savivaldybei.

3.1. Sutartys su vyriausybe / savivaldybės adm. yra prekybinės, taikomos rinkos kainos (parduoda paslaugas, kaip rinkos dalyvis).

3.2. Vyriausybė / savivaldybė nėra nustačiusi išskirtinių funkcijų, kurias gali teikti tik subjektas.

Valstybės / savivaldybės įsteigtas subjektas

Projektavimas ir statyba

Projektuoja PS. Darbams taikoma 51 proc. taisyklė.

Vėlavimo ir projektavimo / statybos kainos padidėjimo rizika perduota PS

Nustatytos baudos už vėlavimą (automatiškai taikomos)

VS kontroliuoja statybų eigą.

Nustatyti darbų tikrinimo / vertinimo kriterijai. Darbai gali būti priimti tik su neesminiais neatitikimais

PPP LIETUVA
CENTRINĖ PROJEKTŲ
VALDYMO AGENTŪRA

Paslaugų teikimas

Papildoma antraštė įrašoma čia

Minimali paslaugų apimtis – infrastruktūros priežiūra / remontas.

Turi būti aiškus paslaugų teikimo planas

Teikiamos mėnesinės, metinės ataskaitos

VS pareiga tikrinti ir kontroliuoti (ne tik ataskaitas)

Mokėjimai Privačiam subjektui

Papildoma antraštė įrašoma čia

Mokėjimai pradedami tik pradėjus teikti paslaugas.

Nekompensuoja visų CAPEX išlaidų per 2 – 3 metus nuo infrastruktūros sukūrimo.

Tinkamumo mokėjimo principas (angl. k. availability payment) arba paklausos mokėjimo principas (amgl. k. demand payment)

Nustatyti aiškūs kriterijai, kaip bus vertinami užbaigti darbai

Išskaitų mechanizmas – mokama tik už tinkamas paslaugas. Išskaitos taikomos automatiškai. Negali būti nustatytos išskaitų „lubos“.

PPP LIETUVA
CENTRINĖ PROJEKTŲ
VALDYMO AGENTŪRA

Mokėjimai Privačiam subjektui

Papildoma antraštė įrašoma čia

Galima taikyti atidėjimo periodą – iki 6 mėn.

„Nulinis tinkamumas – nulinis mokėjimas (angl. k. „zero availability – zero payment“)

Tinkamumo mokėjimo principas (angl. k. availability payment) arba paklausos mokėjimo principas (angl. k. demand payment)

Atleidimo atvejai – turi būti baigtinis sąrašas ir gali priklausyti tik nuo VS ar kitų institucijų veiksmų, nenugalimos jėgos aplinkybių

Kompensavimo įvykiai – turi būti baigtinis sąrašas ir kompensuojama tik dėl VS veiksmų, kitų institucijų veiksmų ir jeigu padidėja investicijos, sąnaudos ar sutrumpėja paslaugų teikimo terminas (negaunama investicijų grąža, nurodyta FVM)

PPP LIETUVA
CENTRINĖ PROJEKTŲ
VALDYMO AGENTŪRA

Mokėjimai Privačiam subjektui

Papildoma antraštė įrašoma čia

Kainų keitimas tik dėl indeksacijos

Kainų keitimas atliekant rinkos tyrimą (kas 3 metus) – tik dėl „antrinių paslaugų“, pvz.: maitinimo, valymo

Sutarties nutraukimo atvejai. Kompensacijų dydžiai

Papildoma antraštė įrašoma čia

Nustatomas sutarties pažeidimo ištaisymo terminas.

Dėl PS kaltės – baigtinis sutarties pažeidimų sąrašas; max. kompensavimo suma negali būti didesnė kaip grąžinamo turto vertė

Dėl VS kaltės – baigtinis sutarties pažeidimų sąrašas; gali būti nustatyta, kad ne mažesnė, kaip likusi paskolos (-ų) dalis ir mokėjimai subtiekejams, baudos

Dėl nenugalimos jėgos - baigtinis sutarties pažeidimų sąrašas; gali būti nustatyta, kad ne mažesnė, kaip likusi paskolos (-ų) dalis

Šalių susitarimu ar VS sprendimu – gali būti nustatyta kompensacija, kaip ir nenugalimos jėgos atveju.

Kiti Eurostato reikalavimai

Negali būti numatyta privačiam subjektui pareiga dalintis pelnu / pajamomis ir sutaupymais refinansavimo atveju

Pelnu gali dalintis tik tuo atveju, jeigu paklausa padidėja išskirtinai dėl valstybės / savivaldybės sprendimo konkrečiame projekte (pvz.: mokamo kelio atkarpoje pastato viešą infrastruktūrą ir padidina kelio naudotojų skaičių)

Valstybės / savivaldybės finansavimas

**Negalimos garantijos, paskolos,
dotacijos / subsidijos**

**Galima finansuoti ES lėšomis
(privačius subjektus)**

**Valstybės / savivaldybės
refinansavimas galimas tik esant
finansiniai krizei**

VPSP procedūra nuo A iki Z

Investicijų projekto ir partnerystės klausimyno rengimo metodikos

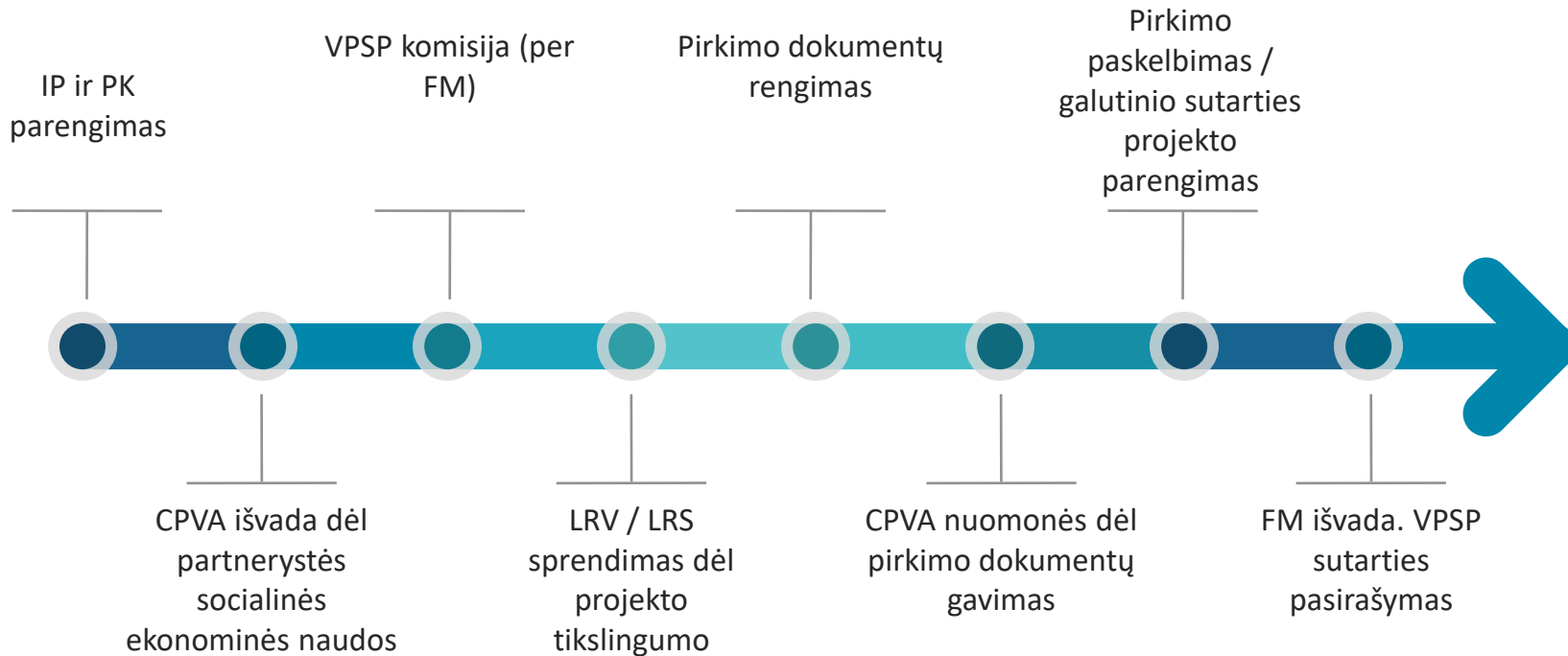
<https://www.ppplietuva.lt/lt/metodikos-ir-leidiniai>

Techninė užduotis investicijų projekto ir partnerystės klausimyno rengimo paslaugų pirkimui

<https://www.ppplietuva.lt/lt/leidiniai/rekomenduojama-technine-uzduotis-investiciju-projektu-rengimo-paslaugu-pirkimui>

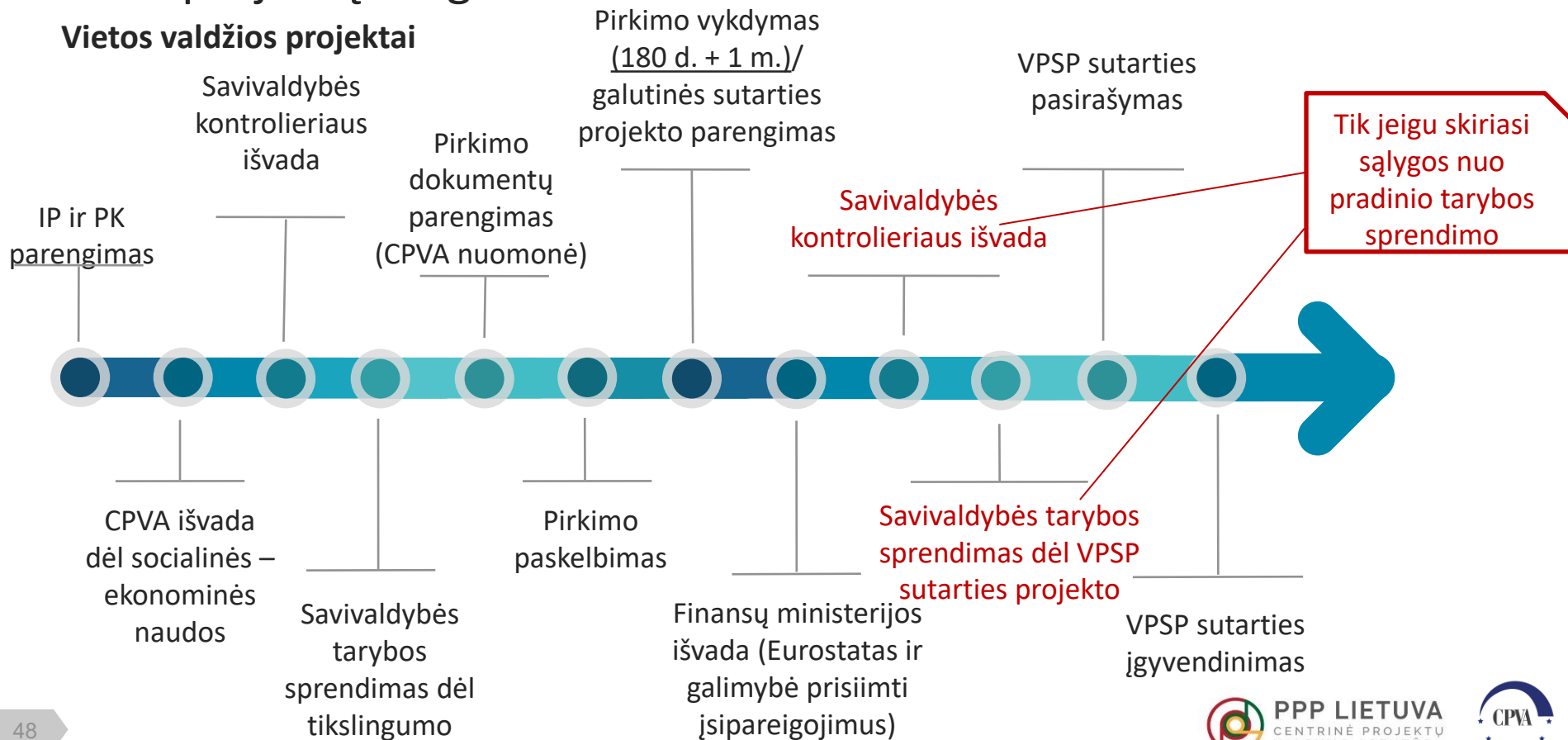
VPSP projektų rengimas ir tvirtinimas

Centrinės valdžios projektai

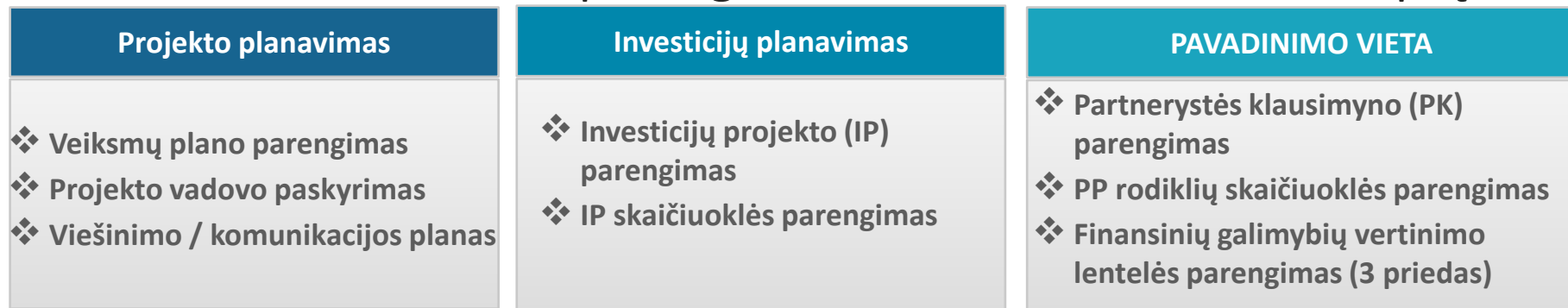

VPSP projektų rengimas ir tvirtinimas

Vietos valdžios projektai

Dokumentai, kuriuos reikia parengti ir klausimai, kuriuos reikia spręsti

Dažniausiai daromos klaidos rengiant IP ir PK

- ❖ IP. 1. Netinkamai atliktas rinkos tyrimas – tiek dėl paslaugos paklausos, tiek dėl projekto patrauklumo investuotojams ir finansuotojams. 2. Įvertinamos ne visos išlaidos. 3. Įvertinamos ne visos investicijos ar jų dydis. 3. Kainoms pagrįsti naudojami pasenę komerciniai pasiūlymai.
- ❖ PK. 1. Neatitinka IP nurodytos informacijos. 2. Nenurodomas visas turtas, kuris turi būti perduotas ar sukurtas, pvz.: kilnojamas turtas (įranga, baldai), inžinierinė infrastruktūra. 3. Nenurodoma PS perduodamo turto likutinė vertė (aktualu Eurostato vertinimui, jeigu turtas bus rekonstruojamas). 4. Nenurodomos visos paslaugos, perduodamos PS. 5. Neatliktos konsultacijos su rinka ir neįvertinamas verslo suinteresuotumas ir galimybė įgyvendinti projektą. 6. Neįvertinama VS komandos kompetencija ir poreikis įsigyti išorės konsultantų paslaugas. 7. Neteisingas rizikų paskirstymas. 8. Neįvertinamas pirkimo būdas.

Veiksmų planas - forma

Veiksmø plano
forma

Praktinė užduotis

Upduotis

Sprendimas

Privataus subjekto atrankos dokumentų rengimas ir atrankos vykdymas nuo A iki Z . Standartiniai dokumentai

Standartiniai dokumentai

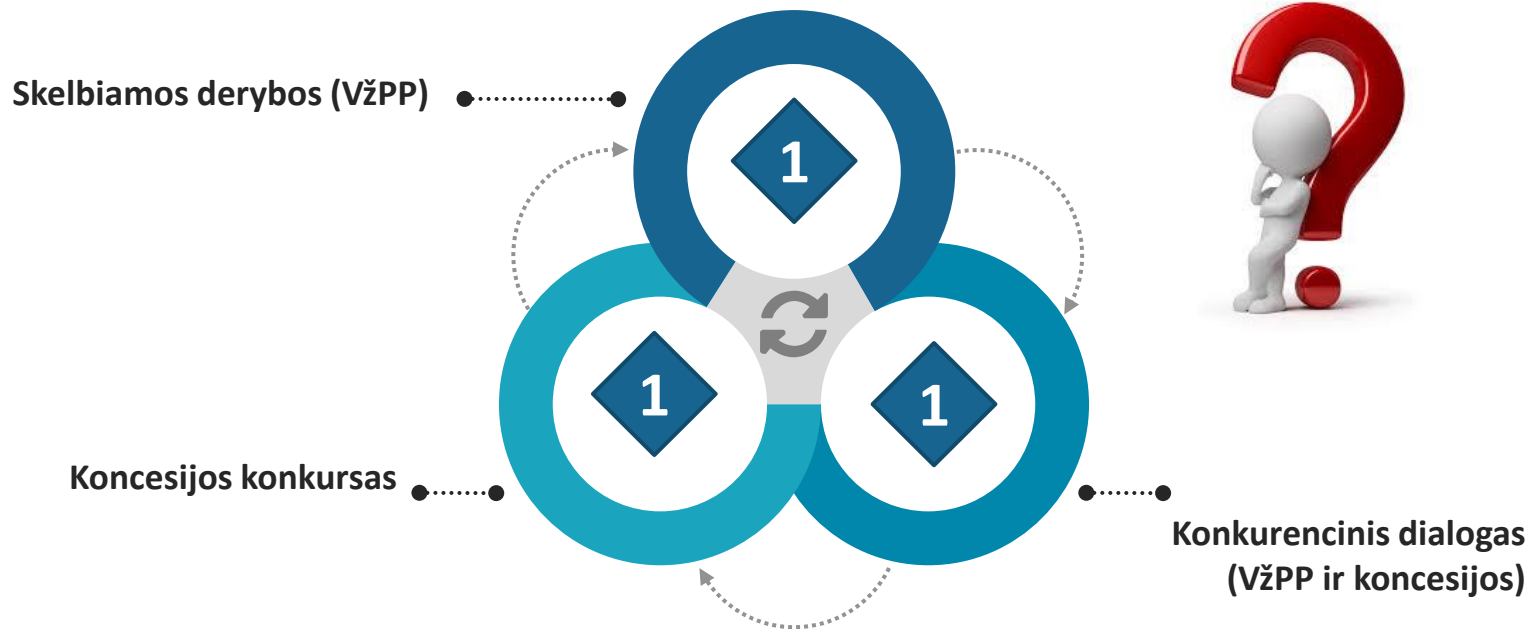
Standartiniai dokumentai lietuvių kalba

- Metodinės rekomendacijos privataus subjekto atrankai ir joje esantys 24 standartinių formų šablonai
- Skelbiamų derybų sąlygos (VžPP)
- Konkurencinio dialogo sąlygos (VžPP)
- Koncesijos konkurso sąlygos
- Gatvių apšvietimo projektų standartiniai dokumentai
- VžPP standartinė sutartis
- Koncesijų standartinė sutartis

Standartiniai dokumentai anglų kalba

- <https://ppplietuva.lt/en/methodological-documents>

Kokį pirkimo būdą rinktis?

Pirkimo grafikas

Pirkimo
grafikas_pvz

VIEŠOSIOS IR PRIVAČIOS PROJEKTŲ PARTNERYSTĖS "[projekto pavadinimas]"

PIRKIMO GRAFIKAS

Žymėjimai:

	Pirkimokomisijos posėdžiai
	derybų su tiekėjais posėdžiai

Etapo eil.Nr.	Pirkimo etapas ir veikla	Data	Pirkimo komisijos narių dalyvavimas	CPVA dalyvavimas	Išorės ekspertų dalyvavimas	Tiekėjų (Kandidatų, Dalyvių) dalyvavimas
I. Vieša konsultacija						
	Kviečiamų dalyvių sąrašo sudarymas, vietos parinkimas, programos parengimas Pristatymo skaidrės Vieša konsultacija		Komisija			Tiekėjai
II. Pirkimo dokumentai						
	Pirkimo dokumentų projekto parengimas Atrankos sąlygų tikslinimas pagal potencialių investuotojų (finansuotojų) pastabas ir pasiūlymus po viešos konsultacijos					
	Pirkimo dokumentų svarstymas, <i>tvirtinimas</i> <i>Komisijoje/teikimas tvirtinti [nurodyti]</i> Pirkimo dokumentų teikimas CPVA					
	Pirkimo dokumentų tikslinimas pagal CPVA pastabas Pakartotinas teikimas CPVA derinimui (?) Patikslinimas pagal CPVA sąlygas					

PO komisijos nariai ir ekspertai

Kas organizuos komisijos posėdžius ir susitikimus su kandidatais/dalyviais?
Komisijos pirmininkas?

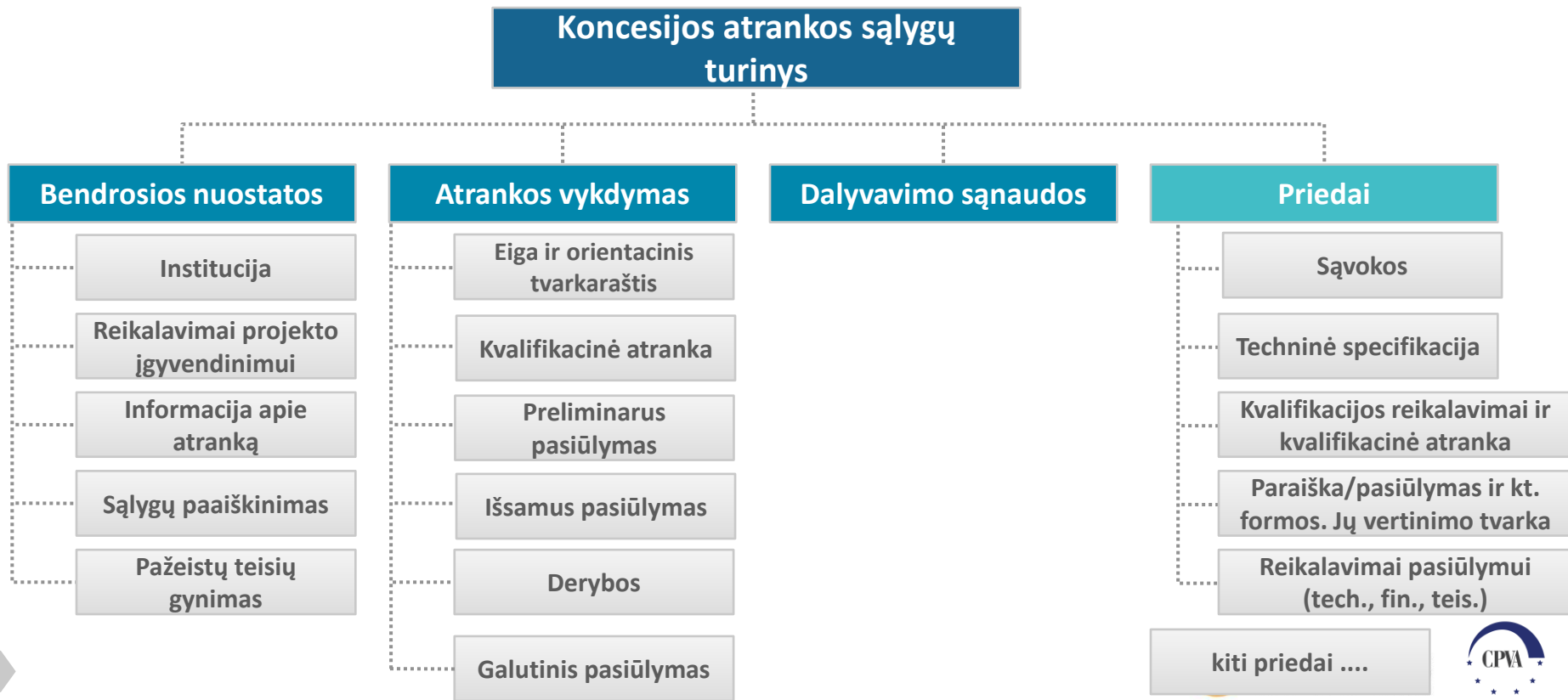
Kas rašys protokolus? **Komisijos sekretorius?**
(CPVA yra parengusi standartinį komisijos darbo reglamentą)

Kas tikslins pirkimo sąlygas (įskaitant sutartį)? **Komisijos nariai, ekspertai?**

Kas sistemins ir apibendrins dalyvių techninius, finansinius ir teisinius pasiūlymus, pvz.: paruoš lenteles su dalyvių siūlomais sutarties pakeitimais?
Komisijos nariai, ekspertai?

Ar visi komisijos nariai privalo skaityti kandidatų/dalyvių teikiamus dokumentus pilna apimtimi, ar galima pagal kompetenciją pasiskirstyti kurias dalis skaityti?

Privataus subjekto atrankos sąlygos

CPVA rekomenduojami kvalifikacijos reikalavimai

01

per atitinkamą laikotarpį įvykdęs ir / ar vykdyti bent vieną ar daugiau negyvenamųjų pastatų administravimo bei priežiūros paslaugų sutarčių

02

per atitinkamą nustatytą laikotarpį turėti atitinkamą **vidutinę svarbiausių statybos darbų apimtį**

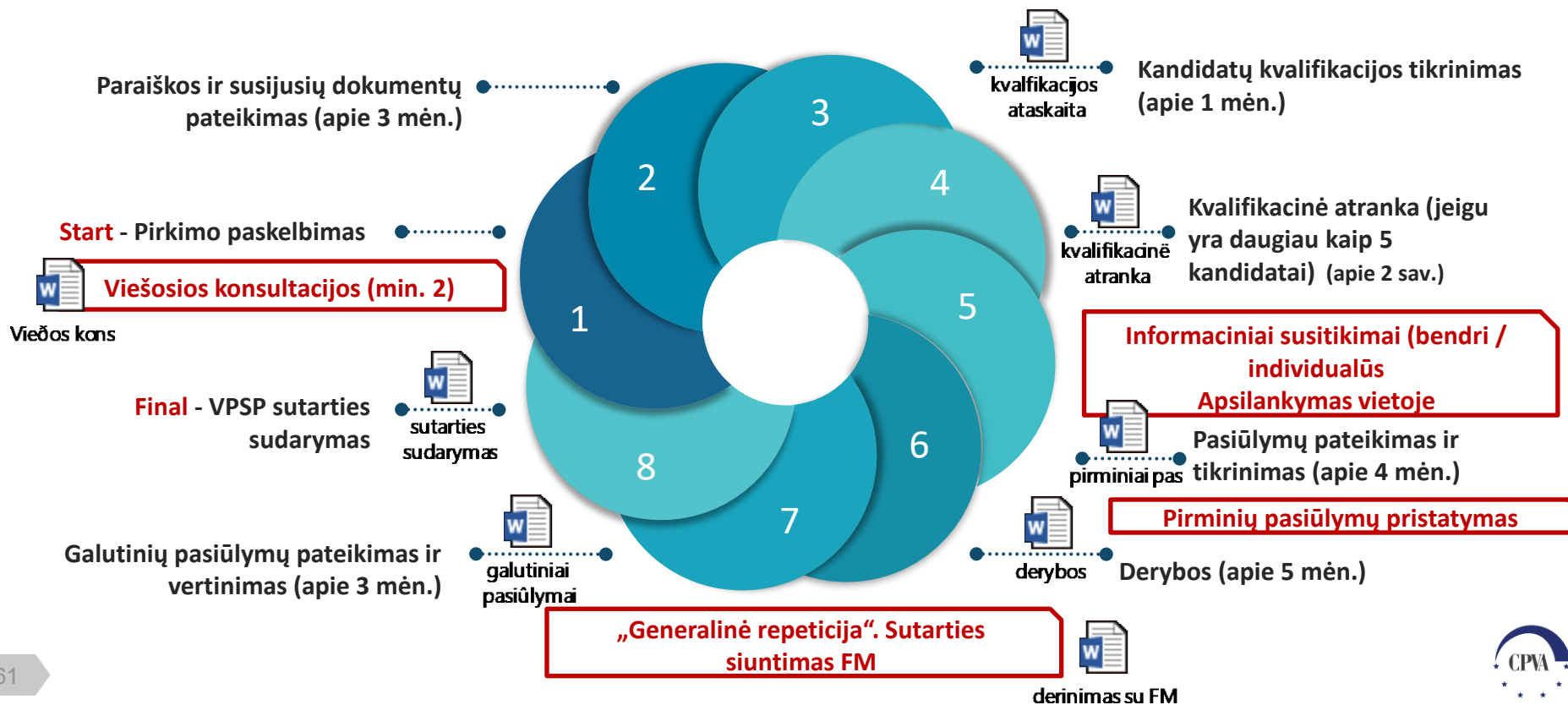
03

per atitinkamą nustatytą laikotarpį būtų įvykdęs **bent vieną** ne mažesnės nei suteikiančiosios institucijos nustatytos vertės **rangos darbų sutartį** ypatingų statinių grupei priskiriamame negyvenamajame pastate

04

Kandidatas turi būti **finansišškai pajėgus** finansuoti projektą

Privataus subjekto atrankos etapai

Derybos

Metodinės rekomendacijos privataus subjekto atrankai ir standartiniai atrankos dokumentai
<https://www.ppplietuva.lt/lt/leidiniai/metodines-rekomendacijos-privataus-subjekto-atrankai-viesojo-ir-privataus-sektoriu-partnerystes-projektuose>

PPP LIETUVA
CENTRINĖ PROJEKTŲ
VĀLDYMO AGENTŪRA

Prieš pradedant derybas

Tikslinamas pirkimo grafikas (atsižvelgiant į dalyvių, pakviestų į derybas / dialogą, skaičių)

Pirkimo
grafikas_pvz.

Parengiamas derybų tvarkaraštis ir siunčiamas derinti kiekvienam dalyviui

Derybų
grafikas_pvz.

Parengiamos darbotvarkės susitikimams ir prieš kiekvieną derybų susitikimą išsiunčiamos konkrečiam dalyviui

Darbotvarkė_pvz.

Derybų pakopos

TECHNINĖ

Techninė pasiūlymo
informacija
Reikalavimai darbams ir
paslaugoms
Turtas ir jo būklė

Šios abi pakopos vykdomos paraleliai, tačiau paskutinis susitikimas visuomet – finansiniai klausimai

TEISINĖ

Sutarties projektas,
įskaitant rizikų
pasidalinimą,
turto sukūrimo, valdymo ir
perdavimo klausimus

FINANSINĖ

Kaina
Finansinis veiklos modelis
Atsiskaitymų ir mokėjimų
tvarka

Derybų pakopos / susitikimai

Numatoma, kad derybos bus vykdomos tokiomis pakopomis (jos ar jų atskiri susitikimai gali būti vykdomi lygiagrečiai):

Pirmoji pakopa - derybos vedamos dėl šių klausimų:

- Inžineriniai ir techniniai sprendimai;

- Paslaugų, perduodamų Privačiam subjektui, teikimas (apimtis, periodiškumas, būdai ir t.t.);

- Perduodamas turtas;

- Registravimo įrankis;

- Infrastruktūros sukūrimo, Paslaugų teikimo ir Sutarties valdymo planas (I ir II dalys).

- Kiti su techniniais pasiūlymo aspektais susiję klausimai.

Antroji pakopa – derybos vedamos dėl šių klausimų:

- Finansavimo šaltiniai ir finansavimo sąlygos;

- Atsiskaitymų ir mokėjimų tvarka;

- Mokestinių klausimų;

- Metinio atlyginimo mažinimas;

- FVM klaidos ir galimybė tobulinti;

- Kitų su finansiniais pasiūlymo aspektais susiję klausimai;

- Šilalės karinio dalinio / Vilniaus karinio dalinio / Šiaulių karinio dalinio infrastruktūros sukūrimo, Paslaugų teikimo ir Sutarties valdymo plano.

Trečioji pakopa – derybos vedamos dėl šių klausimų:

- Sutarties projektas (be priedų);

- Sutarties priedų projektai;

- Infrastruktūros sukūrimo, Paslaugų teikimo ir Sutarties valdymo planas (III dalis).

- Kiti su teisiniais pasiūlymo aspektais susiję klausimai.

Pasiruošimas deryboms

Derybø atmintinė

Susitikimų moderatorius

Iš anksto susitariama dėl susitikimų moderatoriaus (paprastai juo būna komisijos pirmininkas/pavadootojas)

Derybų pakopos

Susitariama, kas iš komisijos narių/ekspertų (konsultantų) ves atskiras derybų pakopas (technines, finansines, teises)

Susitikimų vieta

PO pasirūpina vieta pasitarimams, techninėmis bei kitomis priemonėmis (kompiuteriu, ekranu, diktofonu, geriamu vandeniu) **IŠ ANKSTO!!!**

Dalyvavimas posėdžiuose

Komisijos nariai ir teisės ekspertai turi dalyvauti visuose posėdžiuose. Kiti ekspertai – pagal poreikį

Derybų vykdymas

Vengti tokių atsakymų, kaip pvz.: „pažiūrėsime“, „apsvarstysim“, „galbūt ir atsižvelgsime“

Kiekvienam susitikimui turi būti iš anksto paruošti klausimai ir argumentai (rengia atitinkami ekspertai ir pagal galimybes iš anksto aptaria su komisija)

Susitikimo metu iškilus papildomiems klausimams, vedantysis turi iš karto paprašyti kompetentingą komisijos narį ar ekspertą (konsultantą) atsakyti

Derybų vykdymas

1 taisyklė

Deryboms vadovauja PO

2 taisyklė

Susitikimai kryptingi, skirti atsakyti į klausimus, kaip efektyviau, inovatyviau, geriau, pigiau įgyvendinti projektus ir susitarti dėl geriausio sprendimo.

3 taisyklė

PO nustato derybų darbotvarkę – kiekvienas komisijos narys, ekspertas (konsultantas) turi žinoti, kokie planuojami susitikimai bent 1 mėnesiui į priekį

4 taisyklė

Komisijos pirmininkas (pavaduotojas) turi nuolat informuoti bei priminti komisijos nariams, ekspertams (konsultantams) apie planuojamus darbus, kylančias problemas bei susitikimus

5 taisyklė

Kandidatai/dalyviai į posėdžių salę gali įeiti tik tuomet, kai bus pakviesti komisijos

6 taisyklė

Jeigu komisijai ir ekspertams reikia pasitarti, reikia paskelbti pertrauką ir tuo tikslu išeiti iš posėdžių salės į kitą patalpą

7 taisyklė

Būtina užtikrinti, kad dalyviai taip pat turėtų atskirą patalpą pasitarti arba jiems galima rekomenduoti pasitarimus daryti toje pačioje salėje, kur vyksta derybos

8 taisyklė

Rekomenduotina po susitikimo visai komisijai ir ekspertams pasilikti ir aptarti tolimesnius veiksmus/darbus

9 taisyklė

PO aiškiai visiems dalyviams pasako, kada bus pateikti paaiškinimai / patikslinimai dėl tech., finansinių ar teisinių reikalavimų ir **LAIKOSI TERMINŲ**

Derybų vykdymas

Derybos, jų vykdymo tvarka

Tikslas –rasti EFEKTYVIAUSIĄ SPRENDIMĄ UŽ MAŽIAUSIĄ KAINĄ

Derybos vedamos atskirai su kiekvienu dalyviu dėl toje pakopoje aptariamų, su kandidato pateiktu sprendinių susijusių, klausimų

Derybų metu dalyvio pateikiama informacija laikoma konfidencialia ir negalės būti atskleista kitiems dalyviams, išskyrus sąlygose nustatytus atvejus

PO dalyviui pateikiama informacija, kuri gali būti svarbi ir kitiems dalyviams, pateikiama visiems suinteresuotiems dalyviams, tačiau užtikrinant, kad nebus atskleista susijusio dalyvio tapatybė ir jo konfidenciali informacija

Kiekviena derybų pakopa vykdoma tol, kol klausimai bus detalizuoti tiek, kad PO galėtų identifikuoti būsimus techninius sprendinius ir preliminarinius finansinius įsipareigojimus, o dalyviai galėtų paruošti galutinius pasiūlymus

Derybos vedamos lietuvių kalba

Derybų vykdymas – pirmasis susitikimas

Pirmo susitikimo su dalyviais metu PO komisijos pirmininkas/pavadootojas turi prisistatyti ir pristatyti kas atstovauja PO (pvz.: komisiją sudaro X narių iš X, Y ir Z institucijų, o taip pat ekspertai bei konsultantai. Taip pat paaiškinti derybų tikslą – **efektyviausias sprendimas už geriausią kainą!!!**

Pirmo susitikimo metu PO komisijos pirmininkas/pavadootojas trumpai pristato projekto esmę (keliais sakiniais), kokia tvarka vyks procesas (detalizuoti derybų etapus, pakopas, pasiūlymų pateikimą ir vertinimą), kiek planuojama užtruks derybos

Pirmo susitikimo metu PO komisijos pirmininkas/pavadootojas turi paprašyti kiekvieno dalyvio, kad pristatytų savo komandą

Derybas veda komisijos pirmininko/pavadootojo oficialiai nurodytas komisijos narys arba ekspertas (konsultantas). Kiti PO atstovai gali įsiterpti tik tuo atveju, jeigu leidžia vedantysis

Derybų klausimai

Techninė pakopa

Tech klausimø
pvz.

Visos derybų procedūros metu turi būti
koncentruojamasi į šiuos klausimus

Derybų klausimai

Finansinė pakopa

Fin derybų
klausimai

Visos derybų procedūros metu turi būti
koncentruojamasi į šiuos klausimus

Derybų klausimai

Sutarties projektas

Teisinė pakopa

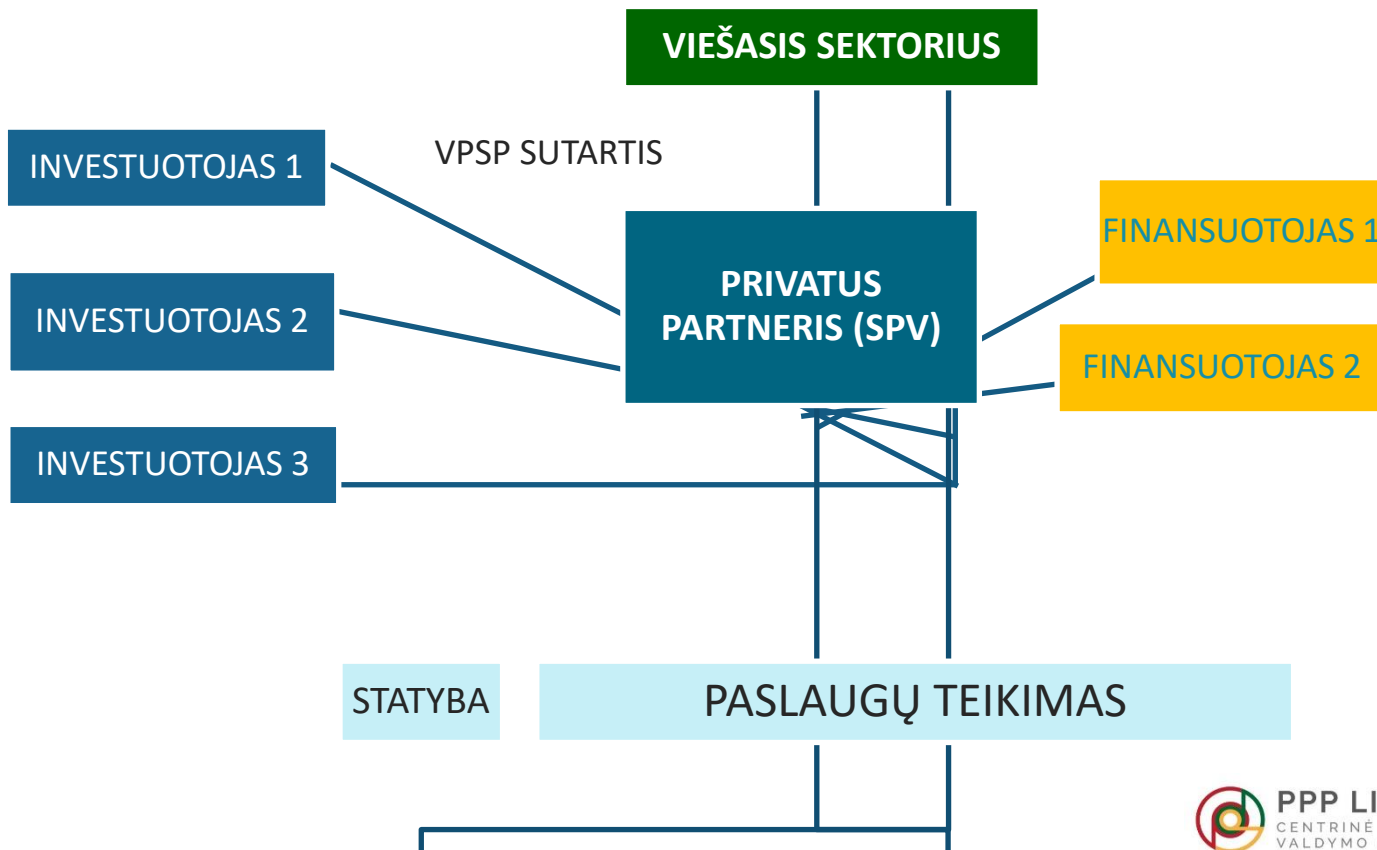
1. Pasiūlymai ir nuostatos, kurios sudaro prielaidas partnerystės sutarties tikslų pasiekimui
2. Pasiūlymai ir nuostatos, kurios mažina PO turtinius įsipareigojimus
3. Pasiūlymai ir nuostatos, kurios didina planuojamų teikti paslaugų kokybę
4. Pasiūlymai ir nuostatos, kurios užtikrina efektyvesnę partnerystės sutarties priežiūrą ir administravimą
5. Pasiūlymai ir nuostatos, kurios didina partnerystės sutarties projekto finansinį

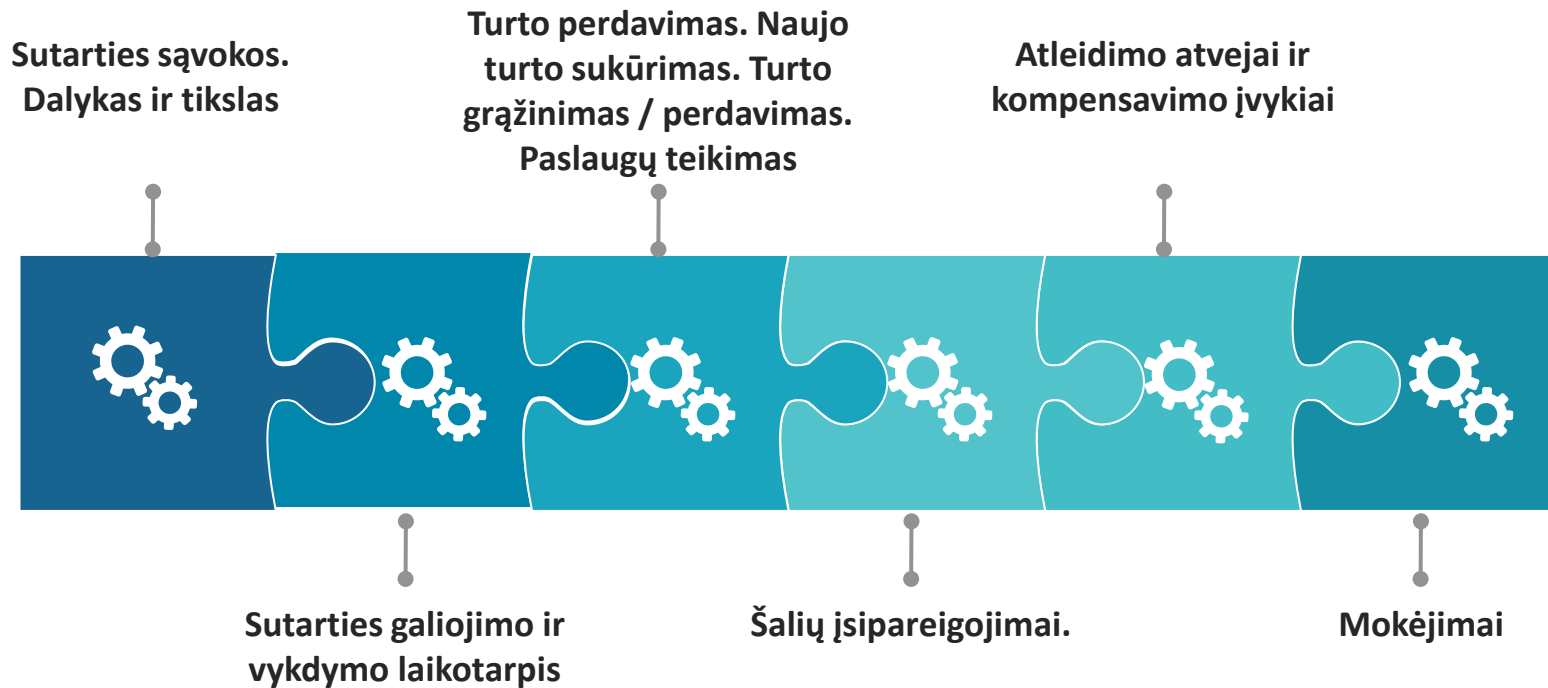
Visos derybų procedūros metu turi būti koncentruojamasi į šiuos klausimus

TIPINĖ VPSP PROJEKTŲ ĮGYVENDINIMO STRUKTŪRA

Esminės VPSP sutarties sąlygos (1)

Esminės VPSP sutarties sąlygos (2)

Įsipareigojimų vykdymo kontrolė. Veiksmų derinimas su VS

Sutarties keitimas. Darbų ir paslaugų keitimas. Papildomi darbai ir paslaugos

Šalių atsakomybė

Teisių ir pareigų perleidimas

Sutarties nutraukimas

Kitos nuostatos

Derybų užbaigimas

Parengus partnerystės sutarčių projektus ir juos suderinus su FM, visi dalyviai informuojami, kad derybos yra užbaigtos (jeigu sutarčių projektų nereikia tikslinti pagal FM pastabas)

Pranešimas

Komisija oficialiai pareiškia (raštu), kad derybos baigtos.

Kvietimas

Komisija išsiunčia kvietimą dalyviams pateikti galutinį pasiūlymą, atsižvelgiant į pasiūlymą bei derybų rezultatus.

Pasiūlymų pateikimas

Dalyviai pateikia galutinius pasiūlymus, atsižvelgdami į derybų rezultatus bei anksčiau teiktus pasiūlymus

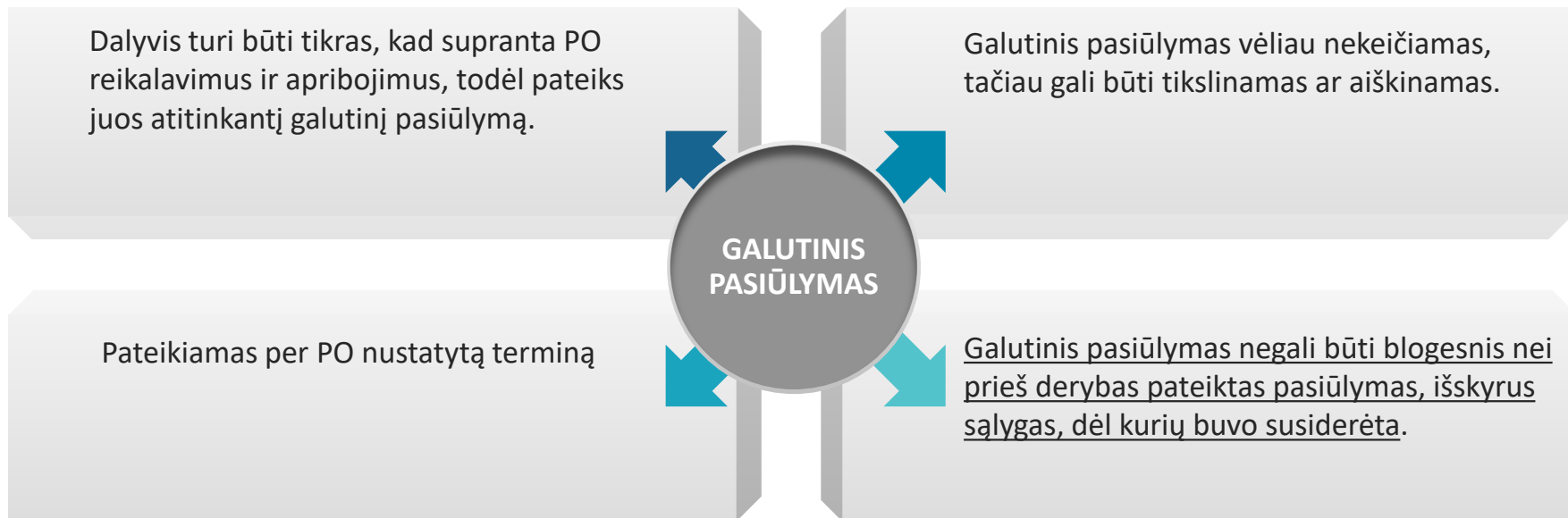
Pasiūlymo vertinimas

Komisija įvertina pasiūlymo atitikimą pirkimo sąlygoms

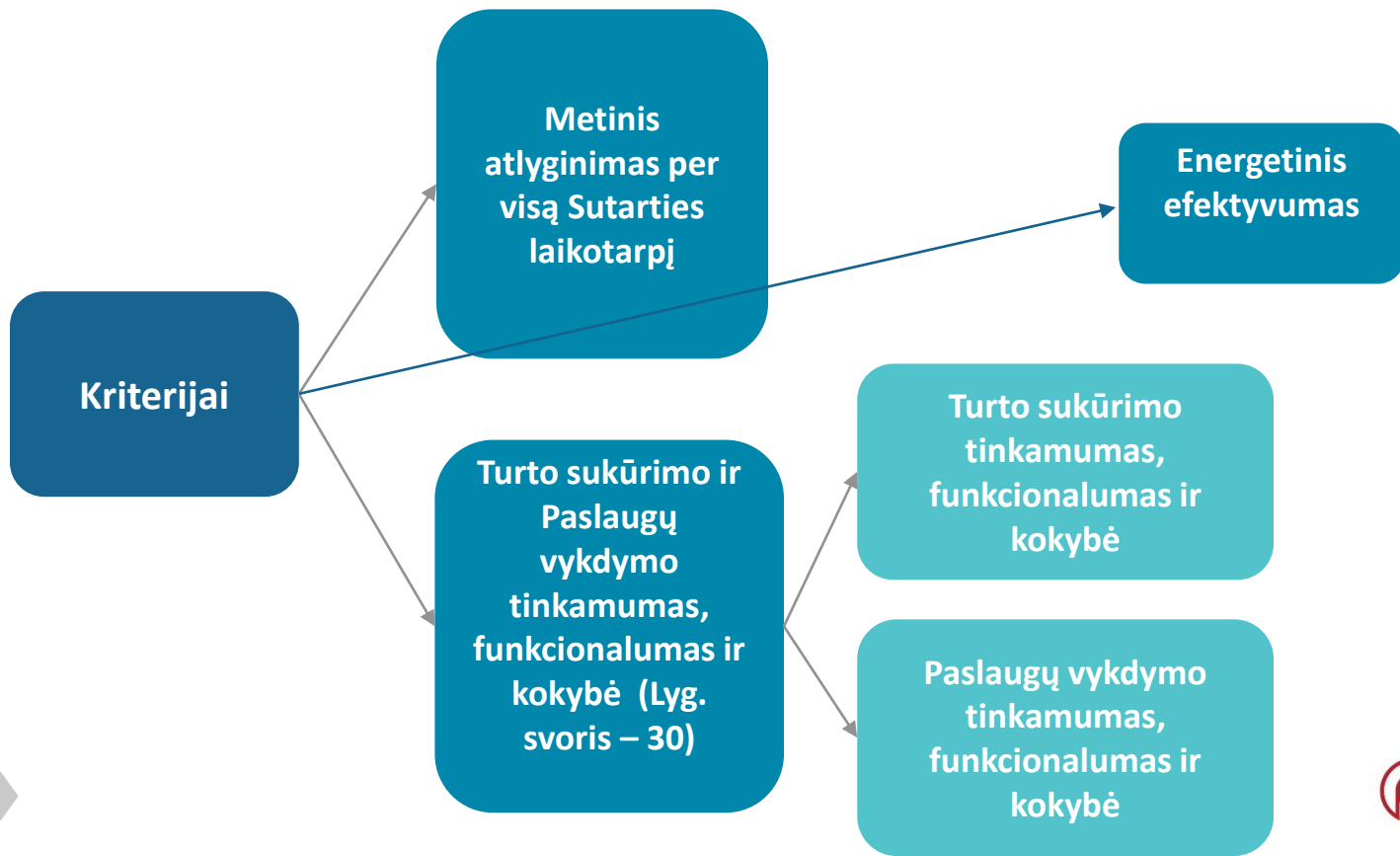
Galutiniai pasiūlymai

Galutinio pasiūlymo pateikimas

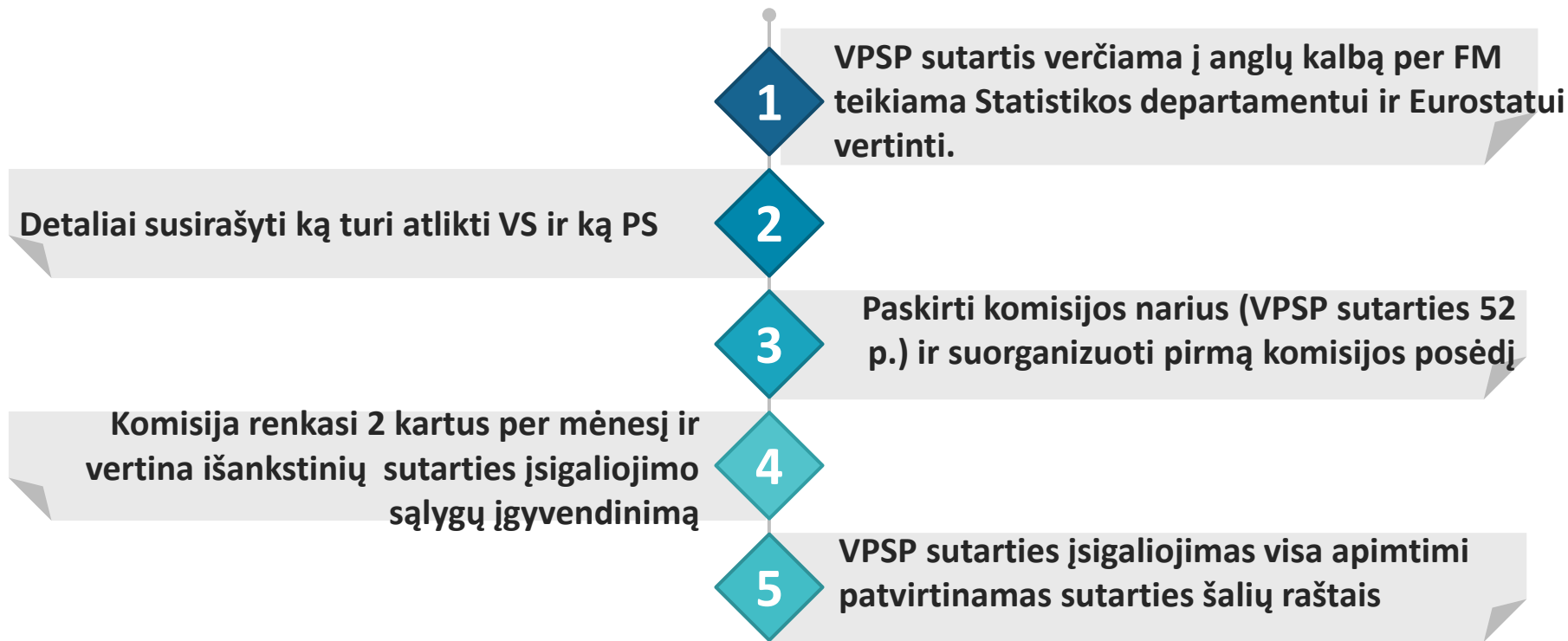

Galutinių pasiūlymų vertinimas

VPSP sutarties įsigaliojimas visa apimtimi (finansinis užbaigimas)

Pasirašius VPSP sutartį

VPSP sutarties įsigaliojimo terminas nustatytas sutartyje – pvz.: 180 d.

Numatyta galimybė pratęsti xxx d.

Išankstinės VPSP sutarties įsigaliojimo sąlygos

- Sutarties numatyto Prievolių įvykdymo užtikrinimo pateikimas.
- Projektavimo, rangos, įrangos pirkimo ir paslaugų teikimo sutarčių su Pasiūlyme nurodytais Subtiekėjais sudarymas (sutarčių kopijos pateikiamos Valdžios subjektui);
- [Jei taikoma]* Konkurencijos tarybos leidimo koncentracijai gavimas arba Investuotojo ar Privataus subjekto laisvos formos raštas, kad toks leidimas nėra reikalingas (pateikiamas Valdžios subjektui);]
- [Jei taikoma]* Žemės sklypų panaudos sutarčių nutraukimas;]
- [Jei taikoma]* Žemės sklypų nuomos sutarčių sudarymas (sutarties kopijos pateikiamos Valdžios subjektui);]
- [Jei taikoma]* Trečiųjų asmenų sutikimų dėl su jais susijusių Nuomos sutarties sudarymo gavimas (jei reikalinga) (sutikimų kopijos pateikiamos Valdžios subjektui);]
- Jei taikoma* Panaudos sutarties su Valdžios subjektu dėl Perduodamo turto sudarymas;]
- [Jei taikoma]* Susitarimų su Finansuotoju sudarymas (sutarties kopijos pateikiamos Valdžios subjektui);]
- *[Jei atliekami Darbai]* Darbų atlikimui pradėti / *jei Darbai neatliekami* Paslaugų teikimui pradėti] Privataus subjekto vardu reikiamų leidimų, licencijų ir sertifikatų gavimas ir / ar atnaujinimas (dokumentų kopijos pateikiamos Valdžios subjektui);]
- [Jei taikoma]* Sutartyje numatytų Draudimo sutarčių sudarymas (sutarties kopijos pateikiamos Valdžios subjektui);]

**Geri sprendimai atsiranda iš patirties, o patirtis iš blogų
sprendimų ...**

**VIEŠOSIOS IR PRIVAČIOS
PARTNERYSTĖS
KOMPETENCIJOS CENTRAS**

KONTAKTAI

+370 5 219 14 24

KONTAKTAI

WWW.PPPLIETUVA.LT

KONTAKTAI

N.PAZUSIENE@CPVA.LT

I.DZENKAUSKAITE@CPVA.LT

L.JUSKAITE-PECUL@CPVA.LT

PPP LIETUVA
CENTRINĖ PROJEKTŲ
VALDYMO AGENTŪRA

